

İL TÜTÜN KONTROL KURULLARI (İTKK)

NEDEN GEREKLİDİR?

YASAL MEVZUAT

Oğuz KILINÇ

Dokuz Eylül Üniversitesi

Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları AD.

oguz.kilinc@deu.edu.tr

SUNUM PLANI

- Tütün kontrol hiyerarşisi
- İTKK neden gerekli?
- İTKK yasal dayanakları
- İTKK nasıl çalışmalı?

TÜTÜN KONTROLÜ HİYERARŞİSİ

- Karar vericiler
 - Sağlık Bakanlığı
 - Tütün ve bağımlılık yapıcı maddeler daire başkanlığı
 - Hükümet,
 - TBMM
- Tütün kontrol lobisi
 - Türk Toraks Derneği'nin dönem başkanlığını yaptığı Sigara Sağlık Ulusal komitesi
 - WHO Türkiye irtibat bürosu
 - Türk Toraks Derneği Tütün Kontrolü Çalışma Grubu
 - Ulusal Tütün Kontrol Komitesi

Yasa çıkarmak yeterli mi?

- Trafik yasası mevcut.
 - Hız denetlemesi, alkol kontrolü, emniyet kemeri kontrolü, park yasağı kontrolü yapılmassa başarılı olunabilir mi?
 - 4207 sayılı yasanın da alanda titizlikle uygulanması gerekli

4207 sayılı yasayı kim uygulayacak?

İL TÜTÜN KONTROL KURULLARI

İTKK neden gerekli?

- Merkezden tüm illerde uygulama yapılması olası değil
- Her ilin kendine özgü özellikleri mevcut, yasanın özüne zarar vermeden modifikasyonlar gerekebilir.
- Alanda denetleme yapıp ihlallerin etkin ve hızlı cezalandırılması çok önemli

İTKK yasal zemini

- Sağlık Bakanlığınının 24.05.2007 tarih ve 11083 sayılı 2007/38 nolu genelgesiyle tüm illerde kuruldu.
- 2009/44 sayılı genelgeyle çalışma prensipleri belirlendi.
- 2009/44 sayılı genelge 2011 de güncellendi.

Genelgeye göre İTKK kuruluş amacı

- İllerde 4207 Sayılı Kanun hükümlerinin uygulanmasında karşılaşılan sorulara ve sorunlara açıklık getirilmesi,
- Kanun hükümlerinin tüm kamu ve özel hukuk işletmelerinde titiz bir şekilde uygulanmasının, takibinin ve kontrolünün sağlanması,
- Dünya Sağlık Örgütü TKÇS hükümleri uyarınca hazırlanan Ulusal Tütün Kontrol Programı Eylem Planının yürütülmesi, planda belirtilen etkinliklerin gerçekleştirilmesi, koordinasyonunun ve takibinin yapılması,
- Tütün ürünlerinin zararlarının önlenmesi ve kontrolü faaliyetlerinin yürütülmesi ve tüm bu konularda gerekli tedbirlerin alınması

İTKK kimler yer almalı?

- İlde bulunan tüm kamu kurum ve kuruluşları, üniversite ve gerçek sivil toplum örgütlerinin bu kurula dâhil edilmesiyle mümkün olduğunca geniş bir kesimin bu mücadeleye katılımı sağlanır.

Genelgeye göre İTKK yapması gerekenler

- Kurul, ayda en az bir kez toplanarak çalışmalarını gözden geçirir, varsa aksaklıklara yönelik tedbirler alır.
- Kurul, tütün ve tütün ürünleri kullanımının yasak olduğu alanlarda denetimler yapmak üzere ekipler oluşturulmasını ve bu ekiplerin 4207 sayılı kanun ve uygulamaları hakkında periyodik aralıklarla gerekli ve detaylı hizmet içi eğitimleri almasını sağlar.

Genelgeye göre

İTKK yapması gerekenler

- Kurul, toplum bilincini artıracak panel, konferans gibi faaliyetlerin düzenlenmesini sağlar.
- Kurul, işletme sahipleri ya da temsilcileri, belediye başkanları, ilin üst düzey kamu görevlileri, dernek, vakıf gibi sivil toplum kuruluşu temsilcileri ve yerel medya temsilcileri ile düzenli toplantı / ziyaretler gerçekleştirerek yasa ve uygulama usulleri hakkında bilgilendirilmelerini sağlar.

2009/44 sayılı genelgede değişenler

- Valilik veya **Kaymakamlık** onayı alınarak ekiplerin resmi görevlendirmeleri yapılır.
- Denetimlerin **24 saat üzerinden** yapılması gerektiğinden mesai saati sonrası ve hafta sonları için nöbetçi ekipler planlanmalıdır.
- Denetim planlamalarının yapılması için il genelinde **işyerlerinin listesi çıkarılır**. Bu işyerlerine yapılan denetimler ve denetim sonuçları, uyarı ve ceza işlemleri elektronik ortamda kayıt altına alınarak takip edilir.

2009/44 sayılı genelgede değişenler

- Adres kayıtları ile birlikte listeleri çıkarılan işyerleri denetim ekipleri arasında belirli bir plan dâhilinde taksim edilir. Belirli periyotlarla **denetim ekiplerinin bölgeleri** değiştirilir.
- Denetim ekiplerinin yaptığı çalışmalar oluşturulacak **bir ekip tarafından yerinde** değerlendirilir. Böylece ekiplerin daha sağlıklı denetim faaliyeti gerçekleştirmesi temin edilmiş olur.

2009/44 sayılı genelgede değişenler

- Tavanı veya yan yüzeyleri ya da her ikisi birden açılır-kapanır bir düzeneğe sahip olan işletmelerin tavan veya yan yüzeyleri zaman zaman açık tutulsa dâhi, bu mekanlar **kapalı alan** mahiyetindedir.

2009/44 sayılı genelgede değişenler

- Yasakların uygulanması ve tedbirlerin alınması ile ilgili yükümlülüklerini yerine getirmeyen işletme sorumluları, denetimi yapan yetkililer tarafından yazılı olarak uyarılır. Uyarıya rağmen verilen sürede yükümlülüklerini yerine getirmeyenler, **Mahalli Mülki Amir** (Vali, Kaymakam) tarafından 2011 mali yılı için **1000 TL'den 5000 TL' ye** kadar idarî para cezası ile cezalandırılır.

2009/44 sayılı genelgede değişenler

- Daha önce belediye encümenince işletmelere verilen uyarılar geçerli olup bu işletmeler ihlalin tekrarında uyarılmayacak gerekli idari para cezası uygulanacaktır.
- İhlalin tekrarı durumunda idari para cezası bir kat artırılarak uygulanır.

2009/44 sayılı genelgede değişenler

- Avukatlık büroları ve dernekler, kamuya hizmet veren, herkese açık, diğer kamu binalarından bir farkı olmayan iş yerleri olduğundan, bu yerlerde 4207 sayılı Kanun kapsamında denetim yapılabilecektir.

2009/44 sayılı genelgede değişenler

- Denetim ekipleri tarafından ihlal tespit edildiğine dair tutulan tutanak işyerine uyarı niteliği taşımaktadır.
- 6111 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik tarihinden önce ilk defa ihlal tespiti nedeniyle uyarı alan işletmeler daha sonra tekrar uyarılmayacak, ihlal tespitinde gerekli cezai işlem derhal uygulanacaktır.

2009/44 sayılı genelgede değişenler

- Kendi işyerinde kapalı alanda sigara içen işyeri sahibi için, hem kapalı alanda sigara içmesi, hem de işyeri olarak kapalı alanda sigara içilmesine müsaade edilmesi nedeniyle her iki cezai işlem de uygulanacaktır.

2009/44 sayılı genelgede değişenler

- İdari para cezası uygulanması onay yazısı
- İşletmeye ceza uygulandığını bildirmek için tebliğ belgesi

HANGİ NOKTADAYIZ?

- İllerde İTKK lar kuruldu.
- Kuruluş aşamasındaki sorunlar çözülmeye çalışıldı. Bir kısmı aşıldı.
- Halen ciddi sorunlar var.
 - İl yöneticilerinin ilgi ve kararlılıklarının azalması
 - İl yöneticilerinin görevlerini yerine getirmemesi
 - Sağlık bakanlığı dışında diğer temsil edilen kurumların temsilcilerinin sık değişimi
 - Denetçilerin motivasyon kaybı (Ödüllendirme?)
 - İTKK ya yol gösteren tütün kontrolcülerin motivasyon kaybı